

Pædagogisk læreplan for Viskinge Børnehus 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendt-

gørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

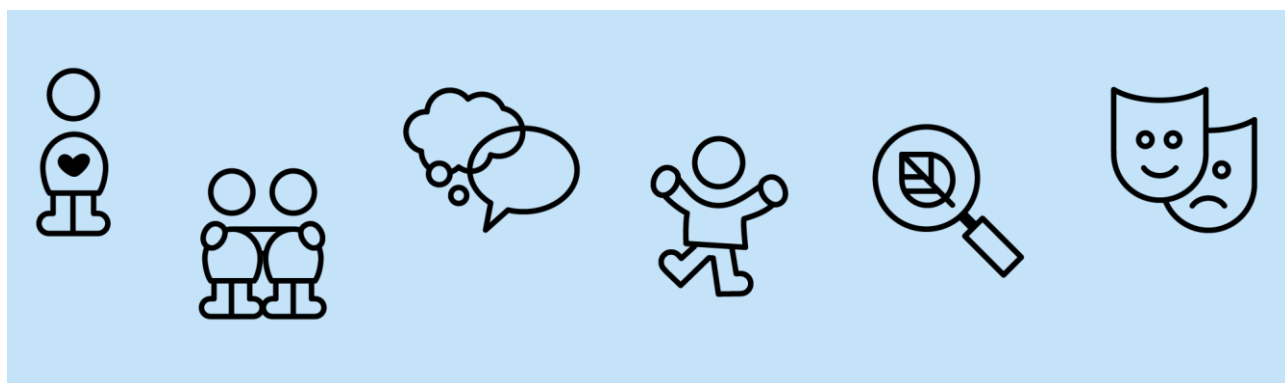
HVEM ER VI:

Viskinge Børnehus er en kommunal institution normeret til 50 børnehavebørn. Vi består af 3 basisgrupper fordelt på to etager.

Viskinge Børnehus har god plads både inde og ude. Vi holder til i det tidligere plejehjem i Viskinge. Et gammelt hus med masser af sjæl og charme. Den gamle have danner rammen for vores skønne legeplads med højt il loftet, gamle træer, og masser af krat til at gemme sig i og bygge huler i.

Vi er en erfaren personalegruppe som står parat til at skabe både tryghed, og udvikling, og til at give jeres barn tilpasse udfordringer. Vi er uddannelsesinstitution, så vi har af og til pædagogstuderende i huset. Derudover stiller vi os også til rådighed for virksomhedspraktikker m.m.

Viskinge Børnehus ligger i udkanten af Svebølle, og er en del af område midt Kalundborg Kommune.

Pædagogisk grundlag og pædagogisk profil

Det fælles pædagogiske grundlag består af ni centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. De ni elementer er: Børnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg, Læring, børnefællesskaber, pædagogisk læringsmiljø, Forældresamar-

I Viskinge Børnehus opfatter vi det enkelte barn som unikt med egne følelser, holdninger og drømme for fremtiden. Alle børn har ret til at blive respekteret og mødt anerkendende af den voksne i alle tænkelige situationer. Det er den voksnes ansvar at relationen mellem barn og voksen lykkes.

Alle børn har ret til at indgå i værdifulde fællesskaber, og det er den voksnes ansvar at give barnet mulighed for dette.

Alle børn har ret til at møde tilpasse udfordringer og have mulighed for at udvikle sig så meget de kan. Det er den voksnes ansvar at skabe rammer for dette.

Forældrene er barnets primære omsorgsperson. Forældre kan forvente at vi samarbejder tæt sammen med dem omkring deres barns udvikling og trivsel, og at dette samarbejde er kendetegnet ved dialog og lydhørhed fra personalet..

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Barnesyn

I Viskinge Børnehus opfatter vi det enkelte barn som unikt med egne følelser, holdninger og drømme for fremtiden

Det betyder, at det enkelte barn skal involveres og have indflydelse på egen situation.

Det er væsentligt at vide, at kun i relationer med andre og i tilknytning til andre kan barnet vokse og lære.

Forældrene er inddraget i et reelt og ligeværdigt samarbejde med institutionen byggende på tillid, forståelse og respekt.

Dannelse og børneperspektiv, leg, Læring, børnefællesskaber.

Vi skal tage afsæt i vores viden om forskellige måder at lære på. Barnet er i læring hele dagen. På legepladsen, garderoben, toilettet, stuen og på turen ud af huset.

Barnet lærer bedst, når det oplever, at det kan - læring bør derfor vægte det enkelte barns præmisser. Læringsmiljøet indarbejdes i alle dagligdags rutiner og almindelige aktiviteter. Dvs, at vi ser på læringsmiljøet både i hverdagsrutinerne, legen, udenfor på legepladsen, og i projekterne og aktiviteterne.

Det skal tilstræbes, at alle sanser og kompetencer involveres ved enhver aktivitet og i alle læringsmiljøer.

Det betyder, at alle børn skal involveres aktivt såvel i det daglige liv i børnehaven og i de aktiviteter der arrangeres.

Legens elementer som motivation, nysgerrighed, afprøvning, fordybelse, koncentration, fantasi og forestillingsevne er vigtige elementer i læreprocesserne i læringsmiljøet.

Den voksnes opgave er at skabe et frugtbart og udviklende miljø præget af omsorg og trykthed, hvor der kommunikeres anerkendende og ligeværdigt med barnet – og hvor der tages afsæt i det enkelte barns ressourcer.

Vi skal have indsigt i børnenes perspektiv, hvor de pædagogiske læreprocesser respekterer individuelle vilkår og muligheder. Forældrene er de vigtigste voksne for barnet og har derfor hovedansvaret for barnets liv, udvikling og opvækst.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det er et krav, at det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet skal være til stede hele dagen.

Det betyder, at det pædagogiske læringsmiljø i forbindelse med både børnenes leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter og daglige rutiner som fx bleskift, frokost, oprydning, når børnene tager tøjet på og af i garderoben mv., skal give børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det indebærer, at børnenes læring ikke er afgrænset til halvdagen om formiddagen, men finder sted gennem hele dagen.

Når det pædagogiske personale skal etablere pædagogiske læringsmiljøer, indebærer dette også, at personalet skal gøre sig pædagogisk-didaktiske overvejelser om et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal altid tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet og børnegruppens sammensætning.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Et godt samarbejde mellem forældre og institution er en forudsætning for barnets trivsel og udvikling. Det er derfor vigtigt med gensidig dialog. Det første møde er har stor betydning – vi har derfor særligt fokus på for-besøg. Daglejebørn kommer på besøg flere gange inden opstart i børnehavegruppe.

Daglejen har desuden mulighed for besøg i børnehavegrupperne og er velkomne til at bruge vores legeplads.

Ved det første møde aftales indkøringsforløbet og andre praktiske ting der er vigtige for en god start.

Forældre samtaler – Vi tilbyder minimum en samtale om året. Eller efter pædagogisk behov.

I den daglige dialog mellem forældre og pædagoger, samt via børneintra, orienterer institutionen løbene igennem månedsplaner og dokumentation, hvordan læringsmiljøerne understøttes, og praktisk afvikles.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi definerer børn i udsatte positioner, som enten børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, eller børn der periodevis er sårbare fordi de forbigående belastes af et for dem alvorligt problem i deres familie eller nære miljø. Eller børn der er truede fordi de er belastede af vedvarende problemer i deres familie eller nære miljø”

I Viskinge Børnehus vil vi igennem anerkendelse og fokus på det gode i barnets liv, skabe rammer der tilgodeser det enkelte barn i en udsat position.

- I Viskinge Børnehus er det værdifuldt, at alle børn føler sig trygge
- I Viskinge Børnehus er det værdifuldt, at der er plads til børn med forskelligheder
- At leg på stuen er med voksent opsyn og vi kan guide parallelt
- At vi snakker, om- og øver sociale spilleregler i rundkreds og i daglige gøremål/aktivitet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Viskinge Børnehus danner overetagen rammen for hverdagen når man er kommende skolebarn.

Vi arbejder bevidst med forskellige aktiviteter som skal understøtte en god overgang til skolen. F.eks. barnets evne og mulighed for at indgå i samspil med andre på en passende måde, øget selvhjulpænhed, kendskab til tal og bogstaver.

Vi samarbejder med Børnehuset Toldehøj, hvor der arrangeres fælles aktiviteter, med det formål at børnene opnår kendskab til hinanden inden de kommer i skole.

Vi samarbejder med den lokale skole. Børnene besøger skolen flere gange, ligesom Børnehaveklasselederen kommer på besøg i børnehaven.

Vi er i løbende dialog med skolen og Børnehuset Toldehøj om hvordan vi kan udvikle vores samarbejde.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Lokalsamfundet består af flere niveauer indenfor barnets tilknytning til det lokale i institutionen og i fritiden.

I Viskinge Børnehus arbejder vi aldersdifferentieret med barnets introduktion til lokalsamfundet og også med institutionens tilknytning, placering og rolle i det lokale.

Institutionen bruger den lokale skole og børnene introduceres til det område, hvor der kan dyrkes lokal sport.

Institutionen lader lokale foreninger komme og sætte plakater og tilmeldings sedler op på tavleområderne. Vi samarbejder med jægerforbundet som laver et jagtarrangement 1 gang om året med de største børn. Vi samarbejder med Børnehuset Troldehøj omkring ferier kommende skolebørn m.m.

Kirken besøges ved højtider.

I takt med at barnet bliver fortrolig med lokalsamfundet sørger Børnehaven for at læringsmiljøerne ekspanderes og udvides for det enkelte barn.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

- Det fysiske børnemiljø – der skal løbende holdes fokus på motorik rum til fysisk udfoldelse og legepladsen nævnes af børn som et godt sted at være/lege. Børnene inddrages i nye aktiviteter og spørges via skema til BMV.
- Det psykiske børnemiljø – Mobning og ”det at føle sig udenfor” skal fortsat have stort fokus. Det tages igen op på personalemødet – så vi fornyet får set på mulighederne for at arbejde med barnets velfærd. Inklusion hænger sammen med det at føle sig ”indenfor” og ses i BMV og læreplanen som en implicit del af begge.

Der arbejdes med hygiejne (vaske hænder). Nye metoder til at involvere børnene i medbestemmelse skal introduceres i børnegrupperne.

- Det æstetiske børnemiljø – Både ude og inde forsøger vi fortsat at holde fokus på, at vi har gode og tidssvarende faciliteter. Vi sørger for at vi får renoveret både grupperum, toilet og garderobe forhold som vores resurser tillader. Legepladsen holdes ren og vedligeholdt.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

- Alle aktiviteter sigter mod at give det enkelte barn mulighed for at forlade børnehaven som livsduelige, nysgerrige, demokratiske individer.
- Vi inddrager barnet i beslutningsprocesser (Introduktion til demokrati) med udgangspunkt i barnets alder og udviklingsniveau. Barnets "frie valg" udvides i takt med udviklingsniveauet. F.eks. kan et barn på 3 år have frit valg på få hylder, frem for frit valg på alle hylder.
- Vi lader barnet deltage engageret i praktiske opgaver i hverdagen for at støtte op om dets ansvarlighed og selvstændighed.
- Vi tilbyder forskellige aktiviteter, som giver barnet mulighed for møde tilpasse udfordringer, som formår at flytte grænser og give succes oplevelser igennem engagement og deltagelse.
- Vi gør en særlig indsats for at inddrage børn i udsatte positioner, og gør det muligt for alle børn at skabe gode legerelationer i børnehaven.
- Vi understøtter barnets mulighed for mestring ved at arbejde med selvhjulpenhed f.eks. i daglige rutiner så som garderobe og på toilet

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
- Vi understøtter en god trivsel hos børnene ved altid have en anerkendende tilgang til barnet, og ved at være opmærksom på barnets behov, følelser osv.
- I dagligdagen arbejder vi med mange gentagelser – læse den samme historie flere gange, bruge de samme rim og remser osv. Barnet introduceres for "grupperegler" og muligheden for at udøve sin medbestemmelse i gruppen, for på den måde at opnå ejerskab og medansvar i fællesskabet.
- Vi bruger ture ud af huset til at styrke fællesskabet. F.eks. har børnene en fast gå makker. De to passer på hinanden, og opmuntrer hinanden til f.eks. at gå lidt længere.
- Den frie leg styrker barnets sociale og alsidige udvikling – barnet arbejder med alle sine input i den frie leg og omsætter input til eget liv og læring.

Den voksne understøtter barnet i den frie leg, ved at guide i legen, starte små lege op m.m. Vi laver fællesaktiviteter f.eks. på legepladsen, for at skabe mulighed for at børnene danner relationer på tværs af grupperne

- Vi arbejder med barnets evne til empati, evne til at forså andres følelser, behov, intentioner, osv. og at barnet forstår betydningen af at være en del af en gruppe med andre børn som måske har en anden baggrund eller kultur end mig selv.
- Vi bruger Maryfondens Fri for mobberi, trin for trin, samt "følelsesdukker" som vigtige redskaber. Til samling taler vi ud fra materialet. Gennem følelsesdukkerne øver barnet sig i at læse og forstå egne og andre børns følelser, signaler, sindsstemninger osv.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
- Den voksne er en god sprogmodel. Gennem sin dialog med barnet udvider den voksne barnets ordforråd, sprogforståelse, begrebsverden osv. Barnet lærer samtalsens "regler" at kende (kunne lytte/tale og vente på tur) Ved at være den gode sprogmodel gives barnet også mulighed for at udvikle sin egen mimik, kropssprog samt evnen til at aflæse disse hos andre
- Den voksne tilrettelægger aktiviteter der udfordrer børnene til sproglig kreativitet og børnene bliver præsenteret for mange forskellige måder til at udtrykke sig på. Børnene introduceres for nye digitaliserings- og kommunikationsformer f.eks. Ipad – pc m.m.
- Blandt andet i rundkredsen og ved måltider, opfordres barnet til at fortælle om oplevelser osv. ligesom barnet øver sig på at lytte til andre, vente på tur, komme med input til andres fortællinger m.m.

- Vi udforsker og arbejder med rim, remser og lyde på et alderssvarende niveau.
- Vi arbejder med sprog, både visuelt og auditivt, for at understøtte en god sprogudvikling. De børn som endnu ikke har udviklet et alderssvarende sprog, profiterer særligt i forhold til førnævnte.
- Børn der ikke er så meget med i legen hjælpes på vej i rollelegen – evt. får ny rolle
- "Sprogtrappen" er et vigtigt arbejdsredskab til at definere det enkelte barns sproglige udviklingstrin, så den rette indsats kan iværksættes.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.
- Institutionen skaber de fysiske rammer – så alle børn udfordres på legepladsen og indenfor – Legepladsen er indrettet med mange mindre legeområder, mulighed for at klatre i træer, cykle, spille bold og gyngesving giver barnet mulighed for varieret bevægelse, og måder at bruge kroppen på. Uderummet giver børnene mulighed for at eksperimentere med at bevæge sig på forskellige underlag som f.eks. sand, græs, fugtigt, tørt hårdt og blødt. (bidrager også til barnets sansemotoriske udvikling)
- Børnene tilskyndes til selv at være fysisk aktive i deres aktiviteter. Vi bruger Hallen i Svebølle og boldbanerne, samt motorik rum på Svebølle skole.
- Vi leger sanglege hvor vi benævner kroppens forskellige dele, ligesom vi har en model af kroppen, som vi bruger til at tale med børnene om kroppen og dens forskellige funktioner. Vi arbejder med sanseintegration i det daglige pædagogiske arbejde. f.eks. massage.

- Finmotoriske aktiviteter implementeres i aktiviteterne i dagligdagen og større projekter.
- Fokus på kost - se kostpolitik for Bjergsted bakker. Vi vægter måltiderne som vigtige læringsrum. Derfor spises der i faste mindre spisegrupper. Der er ro omkring måltidet og barnet har god tid til at spise sin mad.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Læringsrummet er primært set i udelivet og nærmiljøet, men tænkes også bragt ind på stuen. F.eks. blomster der har groet på legepladsen – spirer indenfor og sættes ud igen. Vi laver fuglekasser og insekthoteller som sættes/hænges op ude på legepladsen. Børnene er med til at lave fuglefoder.

- Vi bruger den skønne natur på Røsnæs, hvor der er både vand, skov, dyr m.m. Vi benytter også andre naturområder i gåafstand fra børnehaven. Vi ønsker at skabe rum for ansvarlighed omkring ageren i naturen, bæredygtighed – genbrug – oprydning i naturen.
- Vi læser bøger om naturen – taler om dyr, planter og årstider.
- Vi laver små science forsøg f.eks. med statisk elektricitet og vand.

-
- Vi eksperimenterer med det digitale – optagelser af dyr – genkendelse af f.eks. en frø og en tudse, ligesom vi bruger forstørrelsesglas til at kigge på kryb og kravl i skovbunden og på legepladsen.
- Videndeling både voksen – barn, men også barn – voksen - lytte til barnets tegn og følge spor...

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

- Vi holder danske traditioner ved lige som; Fastelavn, Påske, Sct. Hans, Jul, og laver projekter der giver børnene kendskab til de danske traditioner.

- Vi vil præsentere forskellige materialer for børnene; Maling, Klippe med saks, klistre, udklædning, forskellige papirtyper og farver.

- Vi går alle går i kirke op til jul.

- Vi fejrer børnenes fødselsdage, og har faste traditioner omkring dette.

- Vi inviterer forældre og bedsteforældre indenfor. f.eks. holder vi bedsteforældredag, spiseaftner m.m hvor familierne præsenterer andre for deres madkultur.

- Vi besøger lokale kulturinstitutioner som museum, bibliotek. Vi benytter de kulturtilbud der er så som biograf, teater og musikarrangementer, ligesom vi selv benytter musikinstrumenter, drama, historieværksted som en del af vores pædagogiske praksis.
- Vi introducerer børnene for gamle sange, sanglege og litteratur.
- Vi lader børnene få indsigt i andre lande, mennesker og deres kulturer – igennem bøger, maddage, og film.
- Vi bruger IT til at opleve andre lande.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Personalet evaluerer løbende på personalemøder. Vi bruger Handlingskemaet fra EVA-materialet (tilpasset Kalundborg kommune) når vi planlægger aktiviteter. Data herfra gemmes til den endelige evaluering og dokumentation.

Børnene spørges før og efter et større projekt, så deres ideer og meninger kommer med i evalueringen.

Forældrene spørges til forældremødet og data gemmes til endelig dokumentation.

Dokumentation foretages fortrinsvis digitalt. Der er daglig eller ugentlig dokumentation i form af fortællinger og billeder på børneintra. (senere AULA)

Børnenes "produkter" udstilles på stuen.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi dokumenterer og gemmer alle vurderinger/målinger/udsagn og refleksioner på alle 12 fastsatte mål og udgiver på hjemmesiden efter 2 års perioden. Der er dog begrænsninger i forhold til GDPR og billeder af børn på hjemmesiden i dokumentations øjemed.

Vi laver en samlet dokumentation der er overskuelig og let læselig for alle brugere/forældre

Intern dokumentation består i opsamlings på personalemøderne.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC